

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดประสงค์ที่จะศึกษาวัฒนธรรมการท่องเที่ยวของคนไทยจากอดีตถึงปัจจุบัน ซึ่งจะแสดงให้เห็นว่าการท่องเที่ยวพัฒนาไปอย่างไรและอะไรคือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำคัญทางการท่องเที่ยวของคนไทย ปัจจัยเหล่านี้ประกอบด้วยโลกทัศน์ ความเชื่อดั้งเดิม สภาพเศรษฐกิจสังคม การเมืองการปกครอง และผลกระทบของวัฒนธรรมตะวันตก

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ก่อนรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 คนไทยไม่มีความคิดที่ชัดเจนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวตามแบบที่ชาวตะวันตกเข้าใจ กล่าวคือคนไทยไม่ใช้เวลาว่างในการท่องเที่ยวเพื่อความสุขสำราญ หลังจากนั้นกลุ่มชนชั้นสูงได้รับอิทธิพลความคิดการท่องเที่ยวแบบตะวันตกซึ่งหมายถึงการเดินทางเพื่อความสุข ซึ่งบุคคลในราชสำนักและข้าราชการชั้นสูงเป็นกลุ่มแรกที่รับวิถีชีวิตแบบตะวันตกมาปรับใช้ และการท่องเที่ยวไปในจังหวัดต่างๆหรือสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆเกิดขึ้นตั้งแต่กลางพุทธศตวรรษที่ 24 และวิถีชีวิตทางการท่องเที่ยวของชนชั้นสูงจึงแพร่หลายสู่คนทั่วไป

พุทธศตวรรษที่ 25 การท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่มีความหมายพิเศษมากขึ้นสำหรับคนไทย คือเป็นการเดินทางเพื่อความสุขสำราญ เพื่อการพักผ่อนรักษาสุขภาพ และเพื่อทัศนศึกษาเปิดโลกทัศน์

ช่วงแรกของการพัฒนาการท่องเที่ยวในประเทศไทย กลุ่มชนชั้นสูงนิยมท่องเที่ยวไปในบริเวณหาดทรายชายทะเล หัวหินจึงเป็นสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยมโดยเฉพาะหลังจากที่ทางรถไฟผ่านไปถึง ตั้งแต่ พ.ศ.2503 เป็นต้นมา ความหมายของการท่องเที่ยวได้ขยายออกไปครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ ทัศนศึกษา การกีฬา การประชุมสัมมนา การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ลักษณะการท่องเที่ยว หลัง พ.ศ.2503 สำหรับคนส่วนใหญ่แบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ การท่องเที่ยวแบบส่วนตัวไปกับครอบครัวหรือกลุ่มเพื่อน และการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจที่ไปกับบริษัทนำเที่ยว และในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาจากกระแสการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยของรัฐบาล คนไทยส่วนใหญ่จึงมีแนวโน้มที่จะท่องเที่ยวโดยเลือกท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

Abstract

This thesis aims to study Thai tourism culture from 1851 to the present. It describes how Thai tourism developed and what factors came to influence the Thai notion of tourism. These factors include indigenous world view, belief systems, socio-economic conditions, politics, government policies and the impact of Western culture.

The result of this study shows that prior to the reign of King Mongkut, Thais did not have a clear concept of tourism as was understood in the West. To begin with, Thais did not use their leisure time in touring for pleasure. Thereafter, the Thai ruling elite became influenced by Western ideas of tourism, namely, travelling for pleasure. Members of royal family and high ranking officials were the first group to adopt as Western way of life. Making a journey to the provinces and places of attraction was something to be expected periodically. From the mid-nineteenth century on, the lifestyle of people of high status was gradually imitated by the people of the lower classes.

Entering the twentieth century, tourism came to mean more specifically for Thais "travelling for pleasure", "travelling for health recovery", and "travelling for educational purposes".

In the first phase of tourism development in Thailand, people of high social status flocked to seaside resorts. Hua-Hin was the most popular destinations, especially after The State Railways of Siam opened its Southern route pass that place. From the 1960s on, the meaning of tourism has extended to cover some other activities. For example, tourism has been organised in conjunction with study tour, sports events, seminars, cultural events and ecotourism.

From the 1960s, tourism for most people has been organised in two ways, either by going in private groups or buying services from travel agents.

In the last decades, as the public have become more concerned about ecological deterioration in Thailand, most people have turned to ecotourism as a major alternative.